

Mottagare

Tekniska nämnden

Upphandling av – Ramavtal styrsystemsintegration VA

Förslag till beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att tilldela enligt förslag XX med organisationsnummer XX.
2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Avtal TN 2020/4181 gick ut 2026-02-28. VA- och avfallsavdelningen har fortsatt behov av att utveckla, utöka och underhålla det överordnade styrsystemet. Därav utförs en ny upphandling för ett nytt fyraårigt avtal för konsulttjänster för programmering, systemarkitektur, driftunderhåll och kvalitetsarbete i det överordnade styrsystemet (SCADA).

Ärendebeskrivning

VA- och avfallsavdelningen har utfört ett stort projekt inom tidigare avtal där VA-verk har lagts upp i överordnat styrsystem (SCADA). Ett resultat av projektet är en stor vinst i effektiviserad drift för VA- och avfallsavdelningens VA-verk. Det finns fortsatta stora vinningar för ytterligare effektivisering av VA-verk genom utveckling och utbyggnad av överordnat system.

Med nya moderna krav på till exempel vattenkvalitet och bräddningsflöden måste utvecklingen av styr, reglering och övervakning av VA-verk fortsätta. Fortsatt utveckling kommer även ge mervärde i än mer effektiviserad drift.

Då SCADA är ett mjukvarusystem är det i behov av löpande underhåll vilket VA- och avfallsavdelningen inte har kapacitet att lösa inom ramen av tillgängliga resurser.

I denna upphandling säkerställs att leverantören uppfyller krav i linje med Säkerhetsskyddslagen och Cybersäkerhetslagen (NIS2) vilket är ett krav för att leverantör ska kunna arbeta inom VA-organisationen som är en samhällsviktig verksamhet.

Bedömning

Beskrivning av nuläget

TN 2020/4181 gick ut 2026-02-28 så VA-verksamheten står utan leverantör av konsulttjänster inom överordnat styrsystem. Upphandlad konsult enligt ovan ramavtal står för systemunderhåll vilket behövs löpande för att få mätvärden,

rapporter och trender för att följa lagkrav. Information om förbrukningstrender används för att få indikationer på läckor. Styrsystemet är ett centralt verktyg för VA-verksamheten att leverera ett dricksvatten enligt Livsmedelsverkets föreskrifter. Det är därför av stor vikt att nytt avtal och leverantör kommer på plats.

VA- och avfallsavdelningen har också flertalet utbyggnader av verk som behöver bli integrerade i överordnat system. Lagstiftning innebär även säkerhetskrav på leverantör så som VPN-tunnlar, skyddsklass på kontorsutrymmen med mera. Leverantörer måste skriva på en säkerhetsskyddsöverenskommelse samt att lokaler och personal kontrolleras och godkännas av verksamhetsutövaren för att leverantören skall få arbeta med samhällsviktiga funktioner, vilket sker i samband med avtalsskrivning. Leverantör behöver teknisk utrustning från Region Gotlands IT-avdelning för att få åtkomst till systemen.

Det är svårt och omständligt att handla upp leverantör av konsulttjänst utan ett ramavtal då det alltid krävs säkerhetsskyddsöverenskommelse vid arbetet i SCADA. Dessutom behöver alla personer som arbetar i systemet vara säkerhetsprövade.

Avtal behöver vara på plats för att VA- och avfallsavdelningen ska följa Säkerhetsskyddslagen samt Cybersäkerhetslagen (NIS2).

Bakgrund och behov

Som beskrivet ovan gör lagstiftning det mycket svårt att handla upp konsulter utanför ett längre löpande avtal. Med tilldelad leverantör skrivs en säkerhetsskyddsöverenskommelse som kommer gälla under avtalets tid. Då kan avrop göras effektivt.

Krav på upphandlingsföremål och mål

Kombination av lägsta pris och kvalitet. Utvärdering av kvalitetsfrågor ger avdrag på anbudsumman.

Gränsdragning

Ramavtal TN 2025/3034 Programmering och installationstjänster kring styrsystem levererar de datasignaler som behövs för att överordnat system ska fungera.

Ramavtal TN 2024/1373 Ramavtal för styr- och reglerarbeten utför de fysiska installationerna av kablar, givare m.m.

Marknadsanalys

Det finns få bolag på Gotland med kompetens inom programmeringstjänster inom SCADA, framför allt med erfarenhet inom VA-verksamhet. Mestadels av arbetet går att utföra på distans med kompletterande skyddsåtgärder så att fastlandsbolag är med och konkurrerar.

Överordnat SCADA-system är systemkritiskt; om det inte fungerar behöver driftpersonal åka ut till verket och vara på plats för att ha det i drift. VA-verksamheten skulle tappa stora resurser (arbetstimmar) samt stor risk för kvalitetsavvikelser.

Organisation

VA och avfallsavdelningen äger avtalet (under LUF)
Extern upphandlare
Inköpsråd VA och IT avdelningen

Tidplan

Urval är klart och beslut behövs nu för att kunna tilldela utsedd leverantör.
Nytt avtal börjar gälla 10 arbetsdagar efter tilldelningsbeslut.

Budget/ekonomi

15 000 000 kr takvolym 22 500 000 kr.

Uppföljning

Löpande underhåll samt uppföljning i avropade projekt.

Barn- och genusperspektiv – mer driftsäkert VA ger stabilare leveranser av vatten och möjlighet att rena avloppsvatten bättre. Renare vatten ger en bättre framtid och möjlighet att fortsätta bo och verka på Gotland.

Landsbygdsperspektiv - Överordnat styrsystem effektiviserar driften genom att driftpersonal kan övervaka verk på distans. Övervakningen gör att verk på landsbygden ger stabilare drift som besparar mycket restid för driftpersonalen. Detta ger att landsbygden får säkrare leveranser av vatten och rening av avloppsvatten.

Ekonomisk konsekvensanalys – Ramavtalet kommer belasta både driftsekonomi samt investeringar. Volymen på ramavtalet är beräknat på historiska kostnader för underhåll, felsökning samt planerade investeringsprojekt. Projektering Utveckling VA verk, Vatten- och avloppsenheten har budgetpost för den del av avtalet som belastar drift.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen daterad 2026-03-25
Presentation på sammanträde

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Lise Langseth
Teknik- och samhällsbyggnadsdirektör